

Till
Medlemmar, älgskötselområden och älgförvaltningsområden
i Kronobergs län

Huseby 2021-06-13

Information om årets resultat av älgbetesinventeringen

Som ni säkert hört och sett kom årets resultat för älgbetesinventeringen för några veckor sedan. Generellt ligger skadenivå på ungefär samma nivåer sen tidigare, på 14-15 % färskasador. Naturligtvis är, enligt skogen och Skogsstyrelsen, lösningen att fälla mer älg och klövvilt.

Redan på fredagen efter att resultatet redovisades skrev vi ihop lite första kommentarer till detta, som är publicerad på webben. Ni hittar den här: [Samverkan och lokala samråd är en viktig del i viltförvaltningen](#)

Nedan hittar ni lite fördjupade kommentarer.

Men vill redan inledningsvis skriva att vi inte angriper Äbin som metod men det står oss helt fritt att ger vår syn på resultatet, mål, hur det tillämpas och åtgärder.

Älgstammen har i länet sänkts med **22,8 %**, enligt älgobsen, (och avskjutningen med 27,5 %) sedan det nuvarande älgjaktssystemet tog sin början **2012** och sedan 2009 har stammen sjunkit med **32,5 %**, enligt älgobsen. Ändå ligger de färskasadorerna på tall kvar på ungefär samma nivå. Att då dra slutsatsen att älgstammen behöver sänkas ännu mer är inte helt rimligt i förhållande till verkan.

Det finns flera saker att lyfta runt detta:

1. Målet som skogsindustrin nationell (som även anammats ut på regional nivå inom skogsbranschen) om max 5 % årliga färskasador på tall, är kanske varken rimligt eller accepterat. Vi behöver inte heller anse att detta är det mål vi ska jobba mot. Samråden på lokal nivå avgör. Många är både skogsägare och jägare, vilket gör att man både vill producera skog och ha vilt på sina marker. Viltet- och jaktensvärde väger många gånger upp det som viltet faktiskt äter i skog och mark. Tittar man på Skogsstyrelsen egna rapporter är det faktiskt frågan om det överhuvudtaget är rimligt eller lönsamt att dra ner skadenivåerna till 5 %. Tittar man både på nuvärde och kassaflöde så är det mera rimligt att landa in på en skadenivå mellan 10 och 15 %. Självfallet ska vi ha så låga skadenivåer som möjligt men det ska också generera att vi faktiskt ha jaktbara viltstammar där vi kan förvalta så att vi har en bra kvalitet i stammen, oavsett vilken viltart det rör sig om. Med bakgrund av detta är nog så att man på många håll i länet anser att nuvarande stam är rimlig. Finns naturligtvis ställen där stammen kan sänkas lite till men också ställen där stammen sjunkit för mycket.

2. Om vi summerar den forskning som finns runt både älgens påverkan på skadorna enligt Äbin och viltets påverka på RASE (rönn, asp, sälj och ek) så förklarar stammens täthet detta i ganska liten omfattning.

På provytanivå har älgstammens täthet en ganska stor betydelse och så även på beståndsnivå (skogsområde) skadorna enligt Äbin. Men tittar man på älgens hemområdesstorlek eller älgskötsel-, förvaltningsområdes- och landskapsnivå förklaras liten andel av skadorna av älgstammens täthet. Då är det främst antalet tallplantor och andelen tall som är av betydelse för skadebilden. Därför måste man lite noggrannare analysera resultatet enligt Äbin för att förstå vad som påverkat resultatet. Vad det gäller RASE så är det ingen tvekan om att dessa arter är attraktiva för viltet och inte minst älg. Men det är framför allt de skogliga åtgärderna och dagens skogsbruk som påverkar både

Jägareförbundet Kronoberg

Fölelagsvägen 8 · 392 39 Kalmar · info@kronoberg-jagareforbundet.se · org nr 829500-8679

www.jagareforbundet.se/kronoberg/

förekomst och trädbildning av dessa arter. Äbin är inte kvalitetssäkrad för att mäta RASE utan är faktiskt bara kvalitetssäkrad för att mäta färska skador på tall. När det gäller RASE måste man också ha med sig att provytorna enligt Äbin-metoden riktar sig mot magra- och mellanmarker där tallen främst förekommer. Vilket gör att de bördiga markerna där RASE främst förekommer inte kommer med i Äbin-inventeringen i den utsträckning som behövs för att kunna dra slutsatser om RASE.

3. Vilt och biologisk mångfald. Normala stammar av älg, 6-10 älgar/ 1000 ha har en positiv inverkan på mångfalden och först vid populationstätheter på 30-40 älgar/ 1000 ha ser man negativa effekter. Vilka vi är långt ifrån.

4. Positivt är dock att andelen tallplantor och bestånd föryngrade med tall ökar men det finns mycket kvar att göra på den fronten. I länet är 36 % av tallmarkerna (magra marker/ lingsmarker) föryngrade med tall, här ska det vara 100%! För tallmarkerna ligger nivå stabilt. Av mellanmarkerna är 19 % föryngrade med tall, här bör ligga på minst 25 %. Här har utveckling varit positiv. Det är positivt att skogen och markägarna påbörjat det nödvändiga arbetet med ökad andel tall i markerna. Tyvärr har inte ännu den ökade andelen föryngringar med tall växt in i Äbin-inventeringen och har därmed inte visat sig ännu i resultatet. Även lövet måste med för att möta olika mål och ett förändrat klimat. Dock måste vi gemensamt arbeta mer för att öka alternativt foder i landskapet genom ett mera anpassat brukande och bättre ståndortsanpassning. Vi måste använda två kranar i förvaltningen; foder och avskjutning. Beroende på hur situationen ser ut så använder vi kranarna mer eller mindre. Just nu är foderkranen den viktigaste parametern att använda. Vill man öka produktionen och fodret är det nog läge att börja röja lite mer i länet, bara 30 % av provytorna är röjda. Genom att anpassa röjningen kan man inte bara gynna viltet, mångfalden och naturvården utan framför allt öka produktionen. Vill man ha information och tips, kan man vända sig till Jägareförbundet.

5. Om vi tittar på snittbeståndet i inventeringen så står det 7 374 stammar/ha (7 474 st för de senaste tre åren) och endast 8 % av dess är tall. Om vi tar senaste året och vi antar att vi anammar 5 % målet så får älgarna äta på 30 tallar per ha (599/5% för länet). För ett område som Äfo 2 där andelen tall är mycket låg 5 % av antalet stammar/ha, kan älgarna äta på 17 tallar/ha innan 5 % målet spricker. I detta område har skadorna ökat medan stammen har sjunkit. Som ovan beskrivits är andelen tall av större betydelse för skadorna, enligt Äbin, än älgstammens storlek.

6. Målet om att mer än 1 % skador på gran utgör grunden för obalans mellan vilt och skog är, som många andra delar, uppdyktat utan saklig grund.

7. Ungefär 50 % av fodret en älg konsumerar under ett år hittar dom i ungskogarna och resterande i andra delar av landskapet. Att det blir så mycket som 50 % i ungskogarna är att det där finns mer foder koncentrerat på dessa ytor än vad fodret i andra delar av landskapet är. Älgen är, precis som vi, av naturen lata eller rättare sagt, noga med att hushålla med sin energi. Detta gör att dom gärna uppehåller sig i ungskogarna, med då även utökat lite neråt i bestånden dvs. även ungsogor under 5 år.

Det man ska ha med sig är att Skogsstyrelsens så kallade foderprognoser egentligen inte är några foderprognoser i den bemärkelsen. Det är en beskrivning av den areal av skogarna som befinner sig i åldern 5 till 15 år. Det säger egentligen väldigt lite om hur mycket foder det finns på dessa arealer. I dagsläget finns ingen foderinventering, vilket är en stor brist som måste åtgärdas. Så man kan inte titta på dessa foderprognoser och utifrån det bestämma om det finns en balans.

Det finns många fler saker att fundera på avseende Äbin och dess resultat men vi stannar här.

Man måste veta vad man jämför med och vilken procent av vad osv. för att kunna ge en totalanalys av förvaltningen och systemet. Dessa frågor är mycket mer komplexa än att handla om tallar och älgar. Förvaltning handlar att väga samma olika intressen och personers mål (lokalt) som i slutändan ska landa in i en kvalitativ förvaltnings älgstam. Det är viktigt att älgskötselområdena håller sina samrådsmöten, det är där man lokalt bestämmer sig för den inriktning man vill ha i sitt område t.ex. att man acceptera en högre skadenivå, för att man också värdera viltet och jakten högt. Älgförvaltningssystemet bygger på att jägare och markägare lokalt förvaltar älg, övrigt vilt och markerna. Men tyvärr låter man dem inte göra det utan ska styra detta uppifrån och ner. Vilket vi vänder oss kraftigt emot.

Sist men inte minst ska man ha med sig att viltet inte är ett hot mot den biologiska mångfalden utan en del av den. Vår brukande och nyttjande av jordens resurser är däremot ett hot om vi inte gör det med eftertanke.

För att se hur det ser ut i just ert område behöver ni gå in och titta närmare på detta. Siffrorna ovan är främst grundade på länet.

Ni hittar Äbin-rapporterna för just ert förvaltningsområde, här: [Äbin-rapporter](#)
För statistik över avskjutning, älgobs, vikter etcetera, här: [Viltdata statistik](#)

Har ni funderingar runt detta får ni gärna höra av er!

Hälsningar

Jägareförbundet Kronoberg och jaktvårdskonsulent Elias Turesson

Mer information:

- [Handlingsplan Älg](#)
- [Verktyslådan – enkla steg till bättre älgförvaltning](#)
- [Älgrekommendation Kronoberg 2020-2021](#)
- [Naturvårdsverkets författningssamling](#)
- [Älgfrode](#)
- [Älgförvaltning Jägareförbundets E-jakt utbildning](#)
- [Låt kalvjakten styra](#)
- [Drömmen om stortjuren](#)
- [Lövträd – mer än en älgfråga \(RASE\)](#)
- [Vad fungerar i älgförvaltningen – doktorsavhandling](#)
- [SLU utbildning i adaptiv älgförvaltning](#)
- [Planmallar för ÄSO & ÄFO – älgdata.se](#)
- [Jägareförbundets ståndpunkter varg](#)

Jägareförbundet Kronoberg

Fölelagsvägen 8 · 392 39 Kalmar · info@kronoberg-jagareforbundet.se · org nr 829500-8679

www.jagareforbundet.se/kronoberg/